

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Popis a vyhodnocení finančních zdrojů pro poskytování sociálních a návazných služeb na území ORP Hořovice

Jan Špatenka

Tento dokument vznikl v rámci projektu Aktualizace komunitního plánu sociálních služeb města Hořovice a spádových obcí na období 2020-2024 , který je financován z ESF prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost.

červen 2019
zpracovalo: CPKP střední Čechy

Obsah

Seznam specifických zkratk	3
1. Úvod	4
2. Přehled identifikovaných finančních toků v rámci rozpočtů měst a obcí	7
2.1. Město Hořovice	7
2.2. Obce významně financující pečovatelské služby (vč. bytů se zvláštním určením)	12
2.3. Ostatní obce správního obvodu ORP Hořovice	16
3. Indikativní přehled významných finančních toků z krajského a státního rozpočtu	20
4. Porovnání dopadů vynakládaných finančních prostředků do regionu	25
5. Interpretace finančních priorit měst a obcí v území správního obvodu ORP Hořovice	27
5.1. Finanční priority obcí a měst správního obvodu ORP Hořovice	29
Použité zdroje:	31

SEZNAM SPECIFICKÝCH ZKRATEK

CČE – Církev československá evangelická

CS – cílová skupina

CPO – církevní právnická osoba

ČČK – Český červený kříž

ČSÚ – Český statistický úřad

DOZP – domov pro osoby se zdravotním postižením

DPD – domov penzion pro důchodce

DS – domov pro seniory

DZR – domov se zvláštním režimem

ESF – Evropský sociální fond

KPSS – komunitní plánování sociálních služeb

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MV ČR – Ministerstvo vnitra ČR

NDC – nízkoprahové denní centrum

NNO – nestátní nezisková organizace

NZDM – nízkoprahové zařízení pro děti a mládež

OA – osobní asistence

odleh – odlehčovací služba

OP – Operační program

o.p.s. – obecně prospěšná společnost

ORP – obec s rozšířenou působností

OSP – odborné sociální poradenství

OSPOD – oddělení sociálně právní ochrany dětí

peč/PS – pečovatelská služba

SAS – sociálně aktivizační služba

SČK – Středočeský kraj

SNN – Svaz neslyšících a nedoslýchavých

SOC – sociální oblast (oblast sociálních, návazných a komunitních služeb)

SONS – Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých

s.r.o. – společnost s ručením omezeným

STP – Svaz tělesně postižených

ÚAMK – ústřední automotoklub

ZP – zdravotně/zdravotní postižení

z.s. – zapsaný spolek

1. ÚVOD

Analýza finančních zdrojů pro poskytování sociálních služeb a další podpory ohrožených obyvatel na území správního obvodu obce s rozšířenou působností (ORP) Hořovice má za cíl pokusit se identifikovat a rozčlenit finanční toky z veřejných rozpočtových zdrojů, které zajišťují poskytování a podporu realizace sociálních, návazných a komunitních služeb. Analýza slouží jako podklad pro tvorbu komunitního plánu rozvoje sociálních služeb v území, tedy účastníkům plánovacího procesu.

Hlavním zaměřením analýzy jsou lokální finanční zdroje – rozpočty měst a obcí v řešeném území – a také hlavní zdroje na poskytování sociálních služeb z hlediska kompetencí podle zákona o sociálních službách – tzv. státní dotace na zajištění financování sociálních služeb (případně pokud je zdroj státního rozpočtu nahrazen prostředky ESF, pak jde o financování prostřednictvím OP Zaměstnanost) a krajská dotace z humanitárního fondu.

Analýza byla zaměřena identifikaci a určení rozpočtových prostředků jednotlivých měst a obcí na území správního obvodu ORP Hořovice (viz kapitola 2). V rámci těchto celků jsou popsány:

- jednotlivé identifikované finanční alokace
- členění dle identifikovaných finančních mechanismů
- členění dle předmětu financování (druh služby)
- členění dle podpořených cílových skupin

Popis jednotlivých finančních nástrojů lze nalézt v provázaném dokumentu metodického charakteru „Implementace finančních nástrojů“, kde jsou dále rozvedeny podmínky, charakteristiky a doporučení pro jejich využívání.

V kapitole 3 je proveden rozbor finančních prostředků Středočeského kraje (tedy humanitárního fondu a tzv. státní dotace) určených na podporu sociálních, příp. návazných a komunitních služeb za účelem vytvoření představy o objemu finančních prostředků z této úrovně, které slouží pro uspokojení potřeb obyvatel řešeného území, a to v míře, kterou umožňují získaná data.

V kapitole 4 pak došlo k porovnání územního dopadu vynaložených finančních prostředků v rámci řešeného území, a to na příkladu porovnání výdajů jednotlivých měst a obcí v regionu váženého počtem jejich obyvatel. Dále byla využita dostupná data o příjemcích příspěvku na péči a bylo provedeno srovnání lokálních finančních toků v městě Hořovice a ostatních obcích a městech správního obvodu ORP Hořovice v přepočtu na (předpokládaný) počet příjemců příspěvku na péči.

Pro zpracování analýzy byla využita veřejně dostupná data z rozpočtů měst a obcí v řešeném území, případně byla na základě vyžádání těmito obcemi a městy poskytnuta, údaje byly zároveň porovnány s daty v systému Monitor – státní pokladna. Dále bylo využito veřejně dostupných informací o poskytování dotací ze strany Středočeského kraje. Údaje o počtu obyvatel byly získány na webu Českého statistického úřadu, údaje o příjemcích příspěvku na péči pak byly poskytnuty Ministerstvem práce a sociálních věcí. K dohledání některých údajů pak byly použity i dostupné informace poskytovatelů (např. výroční zprávy).

Vzhledem k tomu, že údaje z rozpočtů za rok 2018 nebyly v období zpracování analýzy vždy k dispozici, bylo v analýze pracováno s údaji za rok 2017 a 2016, přičemž v rámci další interpretace byl převážně analyzován rok 2017. Pokud došlo k významným meziročním změnám, byly tyto rozdíly popisovány.

Zatímco tedy výdaje z krajského rozpočtu (přímo či nepřímo) poskytované na zajištění financování sociálních služeb jsou hodnoceny zvlášť v kapitole 3, příjmy z dalších dotací do rozpočtů obcí zahrnuté v rámci kapitoly 2 do lokálních zdrojů zahrnuté jsou. Na jednu stranu dochází k výraznému a skokovému navýšení prostředků na takto podpořené aktivity, což může zkreslovat výsledné souhrnné údaje vzhledem k jejich dočasnosti, na druhou stranu je vždy tato skutečnost popsána a tyto prostředky směřují k podpoře místních obyvatel a byly získány na základě přímé iniciativy obce či města. U takto získaných finančních prostředků je podstatné, zda příjemce může využití alokované částky ovlivnit (jako žadatel a příjemce).

Dotace, které získají poskytovatelé, např. projekt ESF (viz Denní centrum Hořovice), jsou hodnoceny v kapitole 3.

V rámci analýzy jsou používány termíny:

- sociální služby – tj. služby poskytované podle zákona o sociálních službách
- návazné služby – jsou všechny služby a aktivity, které jsou poskytovány ohroženým či vyloučeným osobám, mají obdobné cíle jako sociální služby či je hodně doplňují (mezi tyto služby jsou řazeny např. služby paliativní péče, senior doprava, aktivizační programy pro ZP či další ohrožené skupiny)
- komunitní služby – jsou všechny služby a aktivity, které pomáhají nejen ohroženým skupinám, mají plošný či preventivní charakter, posilují komunitní život a začlenění ohrožených skupin (mezi tyto služby a aktivity patří např. kluby pro seniory, volnočasové a aktivizační činnosti vedoucí k zapojení ohrožených skupin)

2. PŘEHLED IDENTIFIKOVANÝCH FINANČNÍCH TOKŮ V RÁMCI ROZPOČTŮ MĚST A OBCÍ

Tato kapitola je zaměřena na vytvoření přehledu finančních toků poskytovaných jednotlivými městy a obcemi ve správním obvodu ORP Hořovice. Členění odpovídá charakteru území:

- zvláště je hodnoceno město Hořovice
- vyčleněny jsou obce poskytující významnou podporu poskytování pečovatelské služby včetně zajištění provozu tzv. domů s pečovatelskou službou (byty zvláštního určení)
- ostatní obce ORP Hořovice

2.1. MĚSTO HOŘOVICE

Tab. 1: Přehled financování sociálních a návazných služeb z rozpočtu města Hořovice

Subjekt	Služba /náklad	Náklady 2016	Náklady 2017
Domov na výsluní	příspěvek zřizovatele - DS, PEČ, OS	2 510 000	2 750 000
Digitus Mise, o.p.s.	PEČ, CDS, OA	170 000	100 000
Dobromysl, o.p.s.	denní stac.,STD, OS, OA		10 000
Farní charita Beroun	azylové domy	60 000	60 000
	SAS pro rodiny s dětmi	40 000	30 000
	terénní program v Hořovicích	60 000	60 000
Farní charita Starý Knín	PS,OA, OS, SAS pro seniory	40 000	90 000
	služby pro rodiny s dětmi v socioekonomické krizi		30 000
	NZDM	150 000	150 000
Klubíčko, o.p.s.	OA, OS, SAS pro OZP, denní stacionář	20 000	10 000
Lomikámen, o.s.	STD JINÁ KÁVA	10 000	
Lomikámen, o.s.	sociální rehabilitace RE-START	60 000	70 000
Magdaléna, o.p.s.	terénní program Berounsko - Hořovice	50 000	40 000
OS ČČK - AD Berounka	Azylový dům Berounka		10 000
Poradna pro občanství	NZDM pro děti a mládež	60 000	
Poradna pro občanství	SAS pro rodiny s dětmi	40 000	20 000
Poradna pro občanství	terénní program		
Senior Care, o.p.s.	pečovatelská služba	20 000	15 000
ostatní		37 000	17 161
SOCIÁLNÍ SLUŽBY		3 327 000	3 462 161
NÁVAZNÉ SLUŽBY		231 400	234 000
KOMUNITNÍ SLUŽBY		50 000	50 000
CELKEM		3 608 400	3 746 161

Zdroj: Město Hořovice.

V rámci rozpočtu města Hořovice byly identifikovány výdaje podle tabulky č. 1. Lze sledovat, že klíčové rozpočtové prostředky města jsou alokovány na zajištění provozu vlastní příspěvkové organizace, které poskytuje komplex služeb pro seniory – Domov na výsluní se službami pečovatelská, domov pro seniory, domov se zvláštním režimem a odlehčovací služba. Provozní příspěvek tvoří cca 75 % rozpočtu města vydávaného na podporu sociálních (a dalších) služeb.

Druhou nejvýznamnější položkou jsou programové dotace, které tvoří necelý 1 milion Kč, pouze v roce 2017 došlo k mírnému poklesu k cca 800 tis. Kč (naprostá většina prostředků jde na poskytování sociálních služeb, v roce 2018 již došlo k nárůstu na téměř 1,0 mil. Kč), přičemž tento pokles byl výjimečný a způsobený změnou ve způsobu financování. Celkově činila programová dotace města cca 20 % finančních prostředků v sociálních a návazných službách.

V rámci návazných služeb je podpora směřována do:

- respitní péče (částečně z dotací)
- preventivních aktivit (kriminalita, závislosti i ostatní)
- podpory organizací a aktivit pro osoby se ZP a seniory (částečně z dotací)

Z hlediska cílových skupin lze sledovat, že podpora je zaměřena z drtivé většiny na podporu **seniorů**, příp. osob se ZP, přičemž lze sledovat „sekundární“ (z hlediska alokace finančních prostředků) CS – rodiny, děti a mládež.

V rámci rozpočtu města Hořovice není možné sledovat všechny toky finančních prostředků členěných po jednotlivých sociálních službách, proto je v dalších textech provedena snaha alespoň o seskupování „příbuzných“ druhů služeb.

Programové dotační řízení města Hořovice se vyznačuje mezi lety 2016–2018 poměrně stabilním okruhem podpořených subjektů. V roce 2017 došlo k poklesu financování některých subjektů (zejména Digitus mise a Poradna pro rodinu) právě v důsledku možnosti využít pouze 800 000,- Kč alokovaných v rozpočtu města .

Finanční toky lze shrnout následovně:

- naprostá většina finančních prostředků směřuje na podporu terénních, ambulantních a pobytových zařízení pro seniory, resp. osoby se ZP
 - o podporována je diverzita služeb (více druhů služeb umožňujících podporu klientů podle jejich sociální situace)) i možnost výběru pro klienty (konkurence)

- podpora směřuje také směrem k aktivizaci osob se ZP (STD, sociální rehabilitace)
- druhým směrem podpory lze vyhodnotit financování sociálních služeb pro rodinu, děti a mládež, NZDM, SAS, OSP, terénní programy
 - v rámci návazných služeb dochází i k podpoře preventivních aktivit opět v širším spektru
- třetí, rozvojový směr pak tvoří sociálně vyloučení zejména v souvislosti s realizací projektu denní centra

Návazné služby doplňují a opravdu navazují na výše uvedené aktivity, podpora komunitních služeb nebyla téměř zaznamenána, oproti jiným městům však zahrnuje tabulka daleko nižší podíl podpory tzv. návazných a komunitních služeb. To je zřejmě způsobeno ani ne tak opomenutím ze strany města jako skutečností, že město v rámci podpory kultury, sportu a volného času (dotační řízení s vysokou alokací více než 2,6 mil Kč/rok) směřuje podporu i do těchto, především komunitních aktivit, přestože naprostá většina prostředků je směřována na pokrytí ryze sportovních či kulturních aktivit. Avšak komunitní život, situace ohrožených skupin obyvatel i prevence své místo v podpoře z tohoto dotačního programu zaujímá také. Z dostupných informací bylo tedy možné indikovat přibližný rozsah podpory komunitních služeb.

Tab. 2: Využití finančních mechanismů města Hořovice (2017)

finanční mechanismus	objem finančních prostředků v Kč	podíl v %
příspěvek zřizovatele	2 750 000	73,4
dotační řízení	830 000	22,2
jiné	166 161	4,4
celkem	3 746 161	100

Zdroj: Město Hořovice, vlastní výpočet.

V celkovém pohledu činí financování vlastní příspěvkové organizace téměř tři čtvrtiny všech rozpočtových prostředků města v oblasti podpory sociálních, návazných a komunitních služeb. Jistě hlavním důvodem tak vysokého podílu je skutečnost, že v rámci organizace jsou poskytovány také nákladné služby dlouhodobých pobytových zařízení.

Přesto není možné konstatovat, že by další dotační prostředky byly nízké, zpravidla 1,0 mil. Kč, které město ročně rozdělí prostřednictvím dotačního řízení, tvoří významnou částku i při zohlednění velikosti

města (cca 7 000 obyv., srov. město Beroun, cca 30 000 obyv., dotační řízení zahrnuje přes 2,0 mil. Kč, celý správní obvod ORP Beroun je pak populačně cca 2x silnější než ORP Hořovice).

Tab. 3: Alokace finančních prostředků dle druhů služeb z rozpočtu města Hořovice (2017)

služba	podpora 2016	podpora 2017	podíl 2017 v %
komplex pro seniory a OZP	2 830 000	3 045 000	81,3
komplex pro rodinu, děti a mládež	410 000	350 000	9,3
ostatní	87 000	67 161	1,8
SOCIÁLNÍ SLUŽBY	3 327 000	3 462 161	92,4
NÁVAZNÉ SLUŽBY	231 400	234 000	6,2
KOMUNITNÍ SLUŽBY	50 000	50 000	1,3
CELKEM	3 608 400	3 746 161	100,0

Zdroj: Město Hořovice, vlastní výpočet.

Z hlediska druhu podporovaných aktivit je zjevné, že opět více než 80 % prostředků je alokováno na podporu sociálních služeb pro seniory:

- pečovatelskou službu
- osobní asistenci
- odlehčovací služby
- domovy pro seniory
- domovy se zvláštním režimem
- denní stacionáře
- aktivizační činnosti ve službách:
 - o SAS pro seniory a osoby se ZP
 - o STD
 - o sociální rehabilitace
 - o odborné sociální poradenství

V rámci podpory služeb pro rodinu, děti a mládež jde o:

- SAS pro rodiny s dětmi
- NZDM
- terénní programy
- azylové domy

Podpora sociálně vyloučených pak směřuje do sociálních služeb:

- azylové domy

- terénní programy

Celkově bylo identifikováno cca 3,75 mil. Kč v roce 2017, které směřovaly do podpory sociálních, návazných a komunitních služeb pro občany města Hořovice. Lze konstatovat, že vzhledem k velikosti města rozhodně nejde o zanedbatelné prostředky a také struktura výdajů odpovídá hierarchickému postavení města.

2.2. OBCE VÝZNAMNĚ FINANCUJÍCÍ PEČOVATELSKÉ SLUŽBY (VČ. BYTŮ SE ZVLÁŠTNÍM URČENÍM)

Tab. 4: Přehled financování sociálních a návazných služeb z rozpočtů měst a obcí významně financujících pečovatelské služby (vč. bytů se zvláštním určením)

Obec	2017 Výdaje soc.služby		2017 Výdaje návazné		pozn.	2016 Výdaje soc.služby		2016 Výdaje návazné		pozn.
Cerhovice	56 840	PEČ	4 000	POMOC ZP		56 840	peč	4 000	POMOC ZP	
	1 000	DOZP, DZR				1 000	DOZP, DZR			
Hostomice	21 000	DS	17 000	POMOC ZP		23 000	DS	25 000	POMOC ZP	
	180 000	peč				185 000	peč			
	23 000	Dobromysl								
Hředle	42 350	OA, PEČ				42 350	OA, PEČ			
Chlustina	8 000	SOC. POR. Senioři	4 000	POMOC ZP		8 000	SOC. POR. Senioři	3 000	POMOC ZP	
	90 000	PEČ				40 000	PEČ			
Komárov	5 000	KLUBÍČKO BEROUN	12 500	POMOC ZP		150 000	soc. rehab. a ostatní soc. péče a pomoc	15 000	POMOC ZP	
	1 027 784	DPS Komárov			DPS Komárov	832 000	PEČ			
Praskolesy	5 000	DS				5 000	DS			
	193 000	PEČ				196 000	PEČ			
	4 000	SAS, tel.kriz.								
Zaječov	84 000	peč	11 000	POMOC ZP: STP, SNN, KLUBÍČKO	občané ZTP – pomůcky 20 000	120 000	OA, PEČ	11 000	STP, SNN, Klubíčko	
	3 000	DS				3 000	DS			

Žebrák	1 800 000	DPS			celkem vč. st. dotace 3621000	1 800 000	DPS			celkem vč. st. dotace 3682000
	5 000	Koniklec Suchomasty								
	2 000	linka bezpečí	5 000	pomoc zp STP			11 000	pomoc ZP		
součet	3 550 974		53 500			3 462 190		69 000		
celkem S+N	3 604 474					3 531 190				

Zdroj: Města a obce.

Přestože mezi uvedenými osmi obcemi existují obrovské rozdíly v identifikovaných vynakládaných finančních prostředcích na podporu sociálních a návazných služeb, spojuje je naprostá převaha prostředků, které jsou určeny na zajištění:

- pečovatelské služby obecně pro občany obce
- specificky na zajištění provozu a poskytování pečovatelské služby v tzv. domech s pečovatelskou službou (DPS)

Z hlediska poskytovatelů sociálních služeb, které uvedených 8 obcí financuje, bylo identifikováno následující:¹

- DPS Žebrák poskytuje služby v samotném Žebráku, významné financování služby zajišťují dále Hředle, Chlustina
- Digitus mise je financována Hostomicemi, Cerhovicemi
- Společnost Včelka – senior care je financována z rozpočtu Zaječova
- Domov na výsluní Hořovice navíc poskytuje službu v rámci DPS Komárov
- Obec Praskolesy v rámci financí na pečovatelskou službu zajišťuje zřejmě zejména obědy pro seniory

Téměř polovinu všech prostředků (více než 1,8 mil. Kč) lze identifikovat v rozpočtu **města Žebrák**, které jsou určeny na provoz DPS a souvisejících sociálních služeb – pečovatelská služba a SAS pro seniory a osoby se ZP.

Téměř **30 %** (více než 1,0 mil. Kč) pak tvoří výdaje obce **Komárov**, kde se nachází tzv. dům s pečovatelskou službou. Financován je provoz domu a zajištění poskytování pečovatelské služby.

Zbýlých necelých 20 % nákladů tvoří podpora ostatních obcí v oblasti sociálních a návazných služeb, především služby pečovatelské (více než 600 tis. Kč, tj. cca 17 % všech nákladů uvedených obcí), ale i dalších služeb, cca 150 tis. Kč, cca 3 % nákladů těchto obcí. Financování návazných služeb představuje cca 50 tis. Kč z rozpočtů osmi zde sledovaných obcí, tj. necelá 2 %. Většina těchto prostředků směřuje k „pomoci osobám se ZP“.

¹ Vzhledem k dostupnosti dat nelze vyloučit, že v některé obci není financováno více služeb jednoho poskytovatele (příp. více poskytovatelů jedné služby), nelze také vždy vyloučit, že mezi lety nedošlo ke změně poskytovatele služby, případně, že informace na webových stránkách obcí či poskytovatelů nejsou aktuální.

Zcela převažující cílovou skupinou jsou senioři a osoby se ZP, jiné náklady nebyly identifikovány (až na dvě marginální položky). Také nebyla identifikována žádná položka v tzv. komunitních službách. Je však zjevné, že poskytovatelé v území v rámci své činnosti tyto aktivity vyvíjejí.

V součtu těchto obcí odpovídá finanční podpora sociálním a návazným službám z rozpočtů měst a obcí souhrnu za město Hořovice, což je vzhledem k velikostní struktuře obcí správního obvodu ORP Hořovice odpovídající.

Tab. 5: Využití finančních mechanismů sledovaných měst a obcí (2017)

finanční mechanismus	objem finančních prostředků v Kč	podíl v %
příspěvek zřizovatele/vlastní činnost	1 800 000	49,9
plnění smluv a smluvně, jinak vázané dotace	1 804 474	50,1
celkem	3 604 474	100

Zdroj: Města a obce, vlastní výpočet.

Tabulka č. 5 ukazuje, že 50% příspěvek zřizovatele – města Žebrák tvoří nejvýznamnější položku ve sledovaných výdajích měst a obcí s významnou podporou pečovatelské služby.

Celkem bylo v rozpočtech těchto 8 měst a obcí identifikováno cca 3,55 mil. Kč, které jsou alokovány na podporu sociálních, návazných a komunitních služeb pro ohrožené občany.

2.3. OSTATNÍ OBCE SPRÁVNÍHO OBVODU ORP HOŘOVICE

Tab. 6: Přehled financování sociálních a návazných služeb z rozpočtů ostatních obcí správního obvodu ORP Hořovice

obec	2017 Výdaje soc.služby		2017 Výdaje návazné		2016 Výdaje soc.služby		2016 Výdaje návazné	
Běštín	3 000	DS	1 000	STP	1 500	DS		
Březová	5 000	PEČ			0		0	
Bzová			1 000	STP	19 250	peč	1 500	POMOC ZP
	1 000	PEČ						
	26 950	PEČ						
Drozdov	12 750	OA, PEČ	3 500	POMOC ZP: STP, SNN	29 250	OA, PEČ	1 500	POMOC ZP
	5 000	DS						
Felbabka	1 000	DS	2 000	POMOC ZP	2 000	SOC. POR. Ostatní výdaje	2 000	POMOC ZP
	1 000	peč						
Hvozdec	500	LINKA BEZPEČÍ	1 000	POMOC ZP STP, SNN	0		0	
	500	DS						
Chaloupky	5 000	DS	6 500	POMOC ZP	15 000	PEČ	3 000	POMOC ZP
	28 000	PEČ						
Jivina	1 500	DS	3 000	POMOC ZP	8 000	SOC. POR.pro seniory	3 000	POMOC ZP
	1 500	PEČ			40 000	OA, PEČ		
Kotopeky	0		0		3 000	DS	6 000	POMOC ZP
Lážovice	0		0		0		0	
Lhotka	0		0		0		0	
Libomyšl	0		1 000	POMOC ZP	0		0	
Lochovice	1 000	DS	1 000	POMOC ZP	3 000	DOZP, DZR	500	POMOC ZP
Malá Víska	0		0		0		0	

obec	2017 Výdaje soc.služby		2017 Výdaje návazné		2016 Výdaje soc.služby		2016 Výdaje návazné	
Neumětely	1 500	PEŠ	3 000	POMOC ZP: STP, SNN	1 500	DS	3 000	STP, SNN
	1 500	DS			2 000	peč		
Olešná	15 000	PEČ	5 988	POMOC ZP SNN, STP	0		0	
	3 000	DS						
Osek	5 000	raná péče	4 000	POMOC ZP: STP, SNN	5 000	raná péče	4 000	STP, SNN
	2 000	DS			2 000	DS		
	7 000	Dobromysl			7 000	DOBROMYSL		
Osov	5 000	odleh			0		0	
	3 000	SAS, tel.kriz.						
Otmíče	0		0		0		0	
Podluhy	5 000	DS	6 000	POMOC ZP			3 000	POMOC ZP: STP, SNN
Rpety	5 000	DS	5 000	STP	5 000	DS	5 000	STP
Skřípel	0		0		0		0	
Tlustice	10 000	PEČ	19 000	POMOC ZP: STP, SNN	10 000	PEČ	19 000	STP, SNN
	2 000	DOBROMYSL			10 000	DS		
	10 000	KLUBÍČKO BEROUN						
	10 000	DS			2 000	Dobromysl		
Točnick	19 380	PEČ	2 000	POMOC ZP: SNN. KLUB ZVONEK	20 000	SOC. POR. ostatní výdaje	2 000	POMOC ZP
	1 000	DS						
	5 000	Dobromysl						
Újezd	5 000	DS		POMOC ZP:	5 000	DS		
	18 400	FCH Starý Knín	7 000	STP, SNN	14 800	FCH Starý Knín	5 000	STP

obec	2017 Výdaje soc.služby		2017 Výdaje návazné		2016 Výdaje soc.služby		2016 Výdaje návazné	
Velký Chlumec	0		5 000	ALKA Příbram	0		0	
Vížina	0		0		0		0	
Záluží	2 000	PEČ			0		1 000	pomoc ZP
součet	229 480		76 988		247 650		59 500	
celkem S+N	306 468				307 150			

Zdroj: obce

V obcích Vížina, Skřípel, Otmíče, Malá Víska, Lážovice a Lhotka nebyly identifikovány žádné finanční toky směřující do oblasti sociálních, návazných a komunitních služeb pro ohrožené skupiny obyvatel.

V rámci finančních mechanismů byly identifikovány pouze jednotlivé, smluvně vázané či dotační vztahy mezi obcemi a poskytovateli služeb. Opět nebyla zaznamenána podpora komunitních služeb.

Z hlediska druhů sociálních služeb, kam podpora směřovala, lze sledovat naprostou převahu služeb pro seniory:

- pečovatelská služba (celkem min. 165 tis. Kč, tj. cca 54 % všech identifikovaných prostředků)
- domovy pro seniory (celkem min. 46 tis. Kč, tj. cca 15 % všech identifikovaných prostředků)
- osobní asistence, odlehčovací služby
- v rámci návazných služeb pak šlo zejména (z 93 %) o tzv. „pomoc osobám se ZP“, celkem cca 70 tis. Kč, tj. asi 23 % všech identifikovaných finančních prostředků

V této souvislosti je třeba konstatovat, že samotná výše podpory sociálních či návazných služeb nekonstatuje, že by se obec „nestarala“ o své seniory. Analýza může postihnout pouze identifikované a identifikovatelné finanční toky, nemůže postihnout jejich vnitřní strukturu. V praxi u jednotlivých obcí může tedy docházet k situacím, kdy:

- skutečné využití poskytnutých finančních prostředků je odlišné od toho, jakým způsobem je vykázáno v dokumentaci (obec často poskytne prostředky organizaci, ne přímo konkrétní sociální službě, i pokud dojde k alokaci konkrétní službě, nelze z údajů vysledovat, do jaké míry šlo o financování rozvozu obědů a dalších činností pečovatelské služby)
- náklady na činnosti, které jiné obce uvádějí v oblasti sociální, jsou zajišťovány v rámci jiných rozpočtových kapitol a v rámci analýzy nejsou identifikovatelné (např. obec zajišťuje seniorům obědy v místní škole, družstvu)

Celkem bylo v těchto obcích, resp. jejich rozpočtech identifikováno necelých 306 tis. Kč, které jsou alokovány na podporu sociálních a návazných služeb pro ohrožené obyvatele těchto obcí.

3. INDIKATIVNÍ PŘEHLED VÝZNAMNÝCH FINANČNÍCH TOKŮ Z KRAJSKÉHO A STÁTNÍHO ROZPOČTU

Tab. 7: Přehled identifikovaných finančních toků alokovaných Středočeským krajem v oblasti sociálních služeb do správního obvodu ORP Hořovice

Poskytovatel- příspěvkové organizace SČK	Služba	STÁTNÍ DOTACE 2017
Domov Hostomice-Zátor	DS	6 909 400
Poskytovatel- příspěvkové organizace měst a obcí	Služba	STÁTNÍ DOTACE 2017
DPS se střediskem soc. pomoci v Žebráku	PEČ	1 340 100
	SAS	187 800
Domov Na Výsluní Hořovice (DPS Komárov u Hořovic)	PEČ	1 773 100
	DS	5 086 700
	DZR	2 074 600
	ODLEH	1 117 700
celkem		18 489 400
Poskytovatel- neziskové, církevní aj. organizace (NNO, CPO)	Služba	STÁTNÍ DOTACE 2017 + OP Zaměstnanost
Charita Beroun (Lochovice) OP Z	AZYLOVÉ DOMY	4 397 600
Charita Beroun (S.A.S. Betlém)	SAS pro rodinu	334 400
Charita Beroun	terénní program pro osoby bez přístřeší	1 794 900
Charita Starý Knín	NZDM	1 002 800
Magdaléna	terénní programy	2 440 000
Lomikámen	sociální rehabilitace	1 229 100
celkem		11 198 800

Zdroj: Středočeský kraj.

V rámci dotačních řízení v oblasti sociálních služeb, jejichž průběh zajišťuje Středočeský kraj (tj. příspěvky z vlastního humanitárního fondu a zejména přidělování tzv. státní dotace), byly identifikovány finanční toky dle tabulky č. 7.

Cca 3 mil. Kč směřovaly do podpory pečovatelských služeb, lze předpokládat, že všechny tyto prostředky směřují k podpoře občanů žijících na území správního obvodu ORP Hořovice. Cca 15 mil. Kč pak na podporu služeb dlouhodobých pobytových zařízení a odlehčovací služby. Zde je podíl beneficentů žijících na území správního obvodu ORP Hořovice obtížně odhadnutelný u krajského zařízení (Hostomice – Zátor), nicméně lze odhadnout, že min. 10 mil. Kč směřuje k podpoře místních obyvatel (tj. naprostá většina prostředků směřujících do Domova na Výsluní a část prostředků směřujících do Domova Hostomice – Zátor).

Celkem tedy lze identifikovat v rámci příspěvkových organizací odhadem 16 mil. Kč (dle údajů z roku 2017), které jsou alokovány na podporu sociálních služeb pro občany žijící na správním území ORP Hořovice z rozpočtu či prostřednictvím Středočeského kraje.

U poskytovatelů z řad neziskových či církevních organizací již jsou finanční toky směřující nakonec k obyvatelům žijícím na správním území ORP Hořovice obtížný, nicméně bylo identifikováno šest lokálně zaměřených služeb, které v souhrnu obdržely státní dotaci (příp. byly financovány prostřednictvím OP Zaměstnanost) ve výši cca 11,2 mil. Kč, a to na služby:

- azylové domy
- NZDM
- SAS pro rodiny s dětmi
- terénní programy
- sociální rehabilitace

Lze odhadnout, že pro klienty z území ORP Hořovice plyne menší část těchto prostředků, spíše v řádu jednotlivých desítek procent. Přesnější údaje bohužel nejsou k dispozici.

Ve sledovaném období byl realizován projekt „Denní centrum pro osoby bez přístřeší“ ve městě Hořovice. V období let 2016 – 2018 bylo na jeho realizaci alokováno celkem 5,9 mil. Kč, a to na rozvoj služeb, které zatím nebyly příliš významně z lokálních zdrojů financovány.

Nicméně lze předpokládat, že do území správního obvodu ORP Hořovice plynou i jisté, byť nespécifikovatelné, podíly dalších dotačních prostředků. Řada sociálních služeb, působících především na území ORP Beroun disponuje klienty ze správního území ORP Hořovice.

Nicméně tyto finanční alokace nejsou oddělitelné a regionálně členitelné, v tabulce č. 8 a 9 proto uvádíme přehled sociálních služeb působících na území ORP Beroun a výše jejich podpory prostřednictvím Středočeského kraje v roce 2017 prostřednictvím dotací (stát, kraj) i prostřednictvím

OP Zaměstnanost. Dále je do odhadů finančních toků alokovaných pro občany žijící na území ORP Hořovice nezapočítáváme.

Tab. 8: Přehled identifikovaných finančních toků alokovaných Středočeským krajem v oblasti sociálních služeb do správního obvodu ORP Beroun

Poskytovatel- neziskové, církevní aj. organizace (NNO, CPO)	Projekt	Středočeský Humanitární fond 2017	STÁTNÍ DOTACE 2017
Digitus Mise	peč	400 000	1 483 700
Dobromysl	denní stac.	130 500	1 138 700
Farní charita	Domov sv. Anežky DZR	360 000	1 742 600
Klubíčko Beroun	SAS pro ZP	400 000	1 674 500
OS ČČK	azyl. dům pro matky		
Pro Zdraví 21 z.ú.	OSP	198 692	1 374 400
Včelka Senior Care	peč	335 500	3 810 700
Svaz neslyšících a nedoslychavých	SAS pro ZP	257 347	54 000
celkem NNO/CPO		2 082 039	11 278 600

Zdroj: Středočeský kraj.

Tab. 9: Přehled identifikovaných finančních toků alokovaných Středočeským krajem v rámci Operačního programu (OP) Zaměstnanost v oblasti sociálních služeb do správního obvodu ORP Beroun

služba	OP Zaměstnanost 2017
sociálně terapeutické dílny	2 780 600 Kč
SAS pro seniory a ZP	334 400 Kč
azylové domy	1 555 000 Kč
SAS pro rodiny s dětmi	3 256 900 Kč
intervenční centrum	560 700 Kč
celkem	8 487 600 Kč

Zdroj: Středočeský kraj

Přínos těchto alokací pro obyvatele žijící na území správního obvodu ORP Hořovice však bude tvořit významně nižší podíl (v řádu jednotlivých procent, výjimečně desítek procent) na celkových hodnotách přijatých dotací uvedených poskytovatelů.

V součtu všech prostředků „státní“ dotace, humanitárního fondu Středočeského kraje a dotací prostřednictvím OP Zaměstnanost byla v roce 2017 identifikována celková podpora ve výši cca 16 mil. Kč. V součtu s přijatými dotacemi dalších poskytovatelů by se mohlo jednat o finanční toky směřující na podporu obyvatel žijících na území správního obvodu ORP Hořovice v částce okolo 25 mil. Kč.

Ve srovnání s tím tvoří veškeré obecní a městské rozpočtové prostředky v území správního obvodu ORP Hořovice (cca 7,5 mil. Kč) necelou třetinu této částky.

4. POROVNÁNÍ DOPADŮ VYNAKLÁDANÝCH FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ DO REGIONU

Tab. 10: Indikativní přepočítání alokací finančních prostředků na zajištění sociálních a návazných služeb pro obyvatele území správního obvodu ORP Hořovice

obec	Počet obyvatel k 31.12. 2018	výdaje SOC 2017	podíl výdajů/ Pobyt v Kč
Běštín	328	4 000	12,20
Březová	339	5 000	14,75
Bzová	445	28 950	65,06
Cerhovice	1 183	61 840	52,27
Drozdov	785	21 250	27,07
Felbabka	290	4 000	13,79
Hořovice	6 844	3 746 161	547,36
Hostomice	1 765	241 000	136,54
Hředle	393	42 350	107,76
Hvozdec	249	2 000	8,03
Chaloupky	511	39 500	77,30
Chlustina	241	102 000	423,24
Jivina	194	6 000	30,93
Komárov	2406	1 045 284	434,45
Kotopeky	303	0	0,00
Lážovice	108	0	0,00
Lhotka	338	0	0,00
Libomyšl	584	1 000	1,71
Lochovice	1214	2 000	1,65
Malá Víska	98	0	0,00
Neumětely	577	6 000	10,40
Olešná	433	23 988	55,40
Osek	797	18 000	22,58
Osov	328	8 000	24,39
Otmíče	180	0	0,00
Podluhy	674	11 000	16,32
Praskolesy	909	202 000	222,22
Rpety	487	10 000	20,53
Skřípel	129	0	0,00
Tlustice	1019	51 000	50,05
Točnick	239	27 380	114,56
Újezd	650	30 400	46,77
Velký Chlumeč	416	5 000	12,02
Vižina	269	0	0,00
Zaječov	1433	98 000	68,39
Záluží	531	2 000	3,77
Žebrák	2181	1 812 000	830,81

celkem	29 870	7 657 103	256,35
obce s podporou PEČ	9 328	3 604 474	386,41
ostatní obce	13 698	306 468	22,37

Zdroj: ČSÚ, obce a města, vlastní výpočet

Tabulka č. 10 porovnává lokální výdaje do oblasti sociálních a návazných služeb ve správním obvodu ORP Hořovice. Tabulku je třeba chápat jako indikativní, není možné zohlednit všechny toky finančních prostředků a jejich územní dopady.

Z uvedené tabulky je zřejmé, že rozdíl mezi jednotlivými skupinami měst a obcí je výrazný, zatímco na obyvatele Hořovic připadá alokace ve výši téměř 500 Kč, na jednoho obyvatele menších obcí jen cca 22 Kč. Vysokou alokaci pak vykazují obce s výraznou podporou pečovatelské služby (viz kapitola 2.2.), necelých 400 Kč/ 1 obyvatele. Vůbec nejvyšších hodnot dosahuje město Žebrák s více než 800 Kč/ 1 obyvatele.

Z hlediska věkového složení je území ORP Hořovice relativně homogenní, zastoupení seniorů se pohybuje mezi 16 a 24 %, přičemž ve městě Hořovice činí 20 %. ORP Hořovice leží poněkud dále od hl. m. Prahy, nejsou tak zde zaznamenány extrémně nízké hodnoty podílu seniorů (např. u hranice 11 % jako u obcí v zázemí hl. m. Prahy). U dolní hranice zastoupení seniorů se pohybuje pouze několik málo obcí (největší z nich jsou Lochovice), většina obcí vykazuje hodnoty okolo 20 % seniorů v populaci, což přibližně odpovídá podílu seniorů v populaci v ČR.

Z hlediska příjemců příspěvku na péči (PnP) jich v sídelním městě ORP Hořovice žije 304 (2017, zdroj MPSV), zatímco na celém území správního obvodu ORP Hořovice celkem 1 138 příjemců PnP.

Pokud bychom indikativně přepočítali vynaložené finanční prostředky z vlastních rozpočtů na tyto příjemce příspěvku na péči, pak:

- v městě Hořovice činí částka 12 322,7 Kč (tj. srovnatelně jako pro město Beroun)
- v obcích správního obvodu ORP Hořovice (s výjimkou města samotného) činí částka 3 436,7 Kč

5. INTERPRETACE FINANČNÍCH PRIORIT MĚST A OBCÍ V ÚZEMÍ SPRÁVNÍHO OBVODU ORP HOŘOVICE

Tab. 11: Shrnutí objemu finančních prostředků kategorií měst a obcí správního obvodu ORP Hořovice vynakládaných na sociální služby (2017).

město Hořovice		
služba	podpora 2017	podíl 2017 v %
komplex pro seniory a OZP	3 045 000	81,3
komplex pro rodinu, děti a mládež	350 000	9,3
ostatní	67 161	1,8
SOCIÁLNÍ SLUŽBY	3 462 161	92,4
NÁVAZNÉ SLUŽBY	234 000	6,2
KOMUNITNÍ SLUŽBY	50 000	1,3
CELKEM	3 746 161	100,0
obce s výraznou podporu pečovatelských služeb		
služba	podpora 2017	podíl 2017 v %
komplex pro seniory a OZP	3 543 974	98,3
komplex pro rodinu, děti a mládež	7 000	0,2
ostatní	0	0,0
SOCIÁLNÍ SLUŽBY	3 550 974	98,5
NÁVAZNÉ SLUŽBY	53 500	1,5
KOMUNITNÍ SLUŽBY	0	0,0
CELKEM	3 604 474	100,0
ostatní obce ORP Hořovice		
služba	podpora 2017	podíl 2017 v %
komplex pro seniory a OZP	218 980	71,5
komplex pro rodinu, děti a mládež	10 500	3,4
ostatní	0	0,0
SOCIÁLNÍ SLUŽBY	229 480	74,9
NÁVAZNÉ SLUŽBY	76 988	25,1
KOMUNITNÍ SLUŽBY	0	0,0
CELKEM	306 468	100,0
ORP Hořovice celkem		
služba	podpora 2017	podíl 2017 v %
komplex pro seniory a OZP	6 807 954	88,9
komplex pro rodinu, děti a mládež	367 500	4,8
ostatní	67 161	0,9
SOCIÁLNÍ SLUŽBY	7 242 615	94,6
NÁVAZNÉ SLUŽBY	364 488	4,8
KOMUNITNÍ SLUŽBY	50 000	0,7
CELKEM	7 657 103	100,0

Zdroj: obce a města, vlastní výpočet

Lze konstatovat, že v souhrnu lokálních zdrojů měst a obcí ležících na území správního obvodu (viz tabulka č. 11) byly identifikovány v roce 2017 lokální zdroje v celkové částce převyšující 7,6 mil. Kč, přičemž cca 94 % této částky připadalo na financování samotných sociálních služeb, u návazných šlo o cca 5 % částky a komunitních služeb necelé 1 %.

Zatímco na zajištění pečovatelské služby se v rámci ORP Hořovice podílejí velmi významně kromě samotných Hořovic také další obce (především 8 obcí uvedených v kapitole 2.2., ale i některé obce sice nižší, ale stále významnou podporou, např. Drozdov, Chaloupky, Bzová), ostatní sociální služby podporuje z vlastního rozpočtu takřka výhradně město Hořovice.

V rámci podpory pečovatelské služby lze konstatovat, že:

- nelze provést korelaci mezi velikostí obce a výší podpory služby
 - o některé malé obce jsou schopny poskytnout významnou podporu, viz Hředle, Chlustina, jiné nikoliv
- obce stejné velikostní kategorie mohou dosahovat řádově rozdílných hodnot podpory
- na obce, v nichž žije téměř polovina obyvatel (viz kapitola 2.3.) připadá pouze necelých 5 % identifikovaných finančních prostředků alokovaných na podporu sociálních a návazných služeb

Tyto nerovnoměrnosti mohou být způsobeny historicky, kdy se v obci „zažila“ přímá podpora služeb pro seniory, některé obce mohou naopak těžit z dobrých podmínek u poskytovatelů (např. jsou pro poskytovatele dobře dostupné, či pro poskytovatele může být daná obec, resp. její obyvatelé, „lukrativní“). Je nutné také doplnit, že uvedená data nemohou poskytnout přímý účel poskytnuté podpory v rámci pečovatelské služby, tj. zda podpora není výhradně či téměř výhradně směřována na rozvoz obědů (které v jiné obci mohou zajišťovat jinak) či naopak spíše na poskytování služeb (resp. její dostupnost pro občany obce) „péčového“ typu.

Je však i při zohlednění výše uvedených omezení zjevné, že dostupnost sociálních služeb pro občany žijící na území ORP Hořovice není rovnoměrná. Pokud by se v rámci procesu komunitního plánování podařilo vyjednat a nastavit alespoň minimální míru dostupnosti pečovatelské služby pro každého občana z každé obce správního obvodu ORP Hořovice, jistě by to prospělo stabilizaci sociální situace v daných obcích, nižší zátěž jak pro rodiny těchto obyvatel, hlavně seniorů, a menší poptávku po poskytování služeb dlouhodobých pobytových zařízení.

Vhodné by v této souvislosti bylo se zaměřit zejména na nastavení minimální dostupnosti pečovatelské služby, přičemž klíčové je poskytování tzv. „péčových“ úkonů. Lze si např. představit, že by byla po

dohodě s obcemi stanovena např. min. částka podpory pečovatelské služby na 1 obyvatele (seniora, příjemce PnP, nejlépe zřejmě uživatele služby s IP v obci), přičemž tato částka by byla „očistěna“ o jakékoliv jiné výdaje mimo čisté poskytování sociální služby (zejm. bydlení), resp. v rámci pečovatelské služby „očistěna“ ještě o služby tzv. hotelového typu (tedy náklady na klienty využívající pouze tyto služby, zejména pokud jde pouze o odebírání obědů).

5.1. FINANČNÍ PRIORITY OBCÍ A MĚST SPRÁVNÍHO OBVODU ORP HOŘOVICE

Popsané finanční zdroje a výdaje měst a obcí na území správního obvodu ORP Hořovice umožňují provést hierarchizaci faktických priorit měst a obcí regionu. Na základě analyzovaných dat lze konstatovat, že:

- 1) Nejvýše zařazenou prioritou měst a obcí je zabezpečení poskytování **pečovatelské služby**, často spojené s krytím provozu tzv. bytů zvláštního určení. Lze odhadnout, že mimo samotné Hořovice jde až o 80 % všech alokovaných prostředků, u města Hořovice je zjevné, že je podíl nižší vzhledem k vysokému vlastnímu financování dalších služeb vlastní zřízené organizace
- 2) Zejména v důsledku finančních toků města Hořovice je zaznamenán vysoký podíl financování služeb **dlouhodobých pobytových zařízení** (domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem)²
- 3) Níže v hierarchii stojí ostatní služby a aktivity, z nichž jsou významné především:
 - služby pro rodinu, děti a mládež pouze v Hořovicích: NZDM, SAS pro rodiny s dětmi, terénní programy
 - u obcí, zejména menších, pak podpora aktivit, služeb a zázemí pro osoby se ZP
- 4) V oblasti podpory sociálně vyloučených pak je podpora poskytována zejména Středočeským krajem (přímo „vlastními“ dotacemi, případně prostřednictvím OP Zaměstnanost), jde zejména o azylový dům, významná podpora byla identifikována u již zmíněných služeb NZDM a SAS pro děti a mládež, podstatnou „investicí“ pak byl projekt „Denní centrum“, v jehož rámci došlo k podstatné podpoře preventivních služeb pro místní obyvatele

² Vzhledem k charakteru financování Domova na výsluní není možné upřesnit podíl zdrojů připadajících na terénní, ambulantní a pobytové služby.

Místní síť sociálních služeb na území správního obvodu ORP Hořovice odpovídá velikosti ORP i sídelní hierarchii. Přestože jde o exponované území v zázemí hl. m. Prahy, jde o relativně malý region (počet obyvatel celého ORP není vyšší než v samotném městě Berouně). Je zcela logické, že maximální podpora je věnována seniorům, resp. osobám se ZP.

Za pozitivní lze také hodnotit, že daleko více obcí, než bývá zvykem, samy aktivně zajišťují základní sociální služby pro své, především seniorské, občany, a to buď prostřednictvím financování pečovatelských služeb, nebo společně s provozem vlastních bytů zvláštního určení. Jde přitom o relativně velké obce jako Komárov či Žebrák, tak o obce menší, jakými jsou např. Chlustina nebo Hředle. Ze zjištění dále vyplývá, že zajištění služeb sociální prevence (resp. sociálních služeb určených pro jiné cílové skupiny než seniory, příp. seniory) ze zdrojů místních rozpočtů lze identifikovat pouze v centru správního obvodu ORP – Hořovicích.

U center ORP, které vznikly „nově rozdělením okresů“, jakým jsou právě Hořovice, je zpravidla nutné budovat síť sociálních a návazných služeb, jelikož tyto služby bývaly zpravidla koncentrovány v okrasních městech. Tyto trendy lze sledovat právě v již v Hořovicích významné podpoře služeb pro rodinu, děti a mládež a také rozvíjející se základní podpoře osob sociálně vyloučených, případně ohrožených.

POUŽITÉ ZDROJE:

- Monitor – státní pokladna
<http://monitor.statnipokladna.cz/2016/>
- Závěrečné účty obcí a měst, formuláře Fin 2 - 12 M k 31. 12. 2016 a k 31. 12. 2017
- Schválené rozpočty
- Usnesení a zápisy z jednání rad a zastupitelstev
- Webové stránky obcí
- Středočeský kraj – Humanitární fond Středočeského kraje:
<https://www.kr-stredocesky.cz/web/20688/31>
- Středočeský kraj – dotační řízení 2016, 2017:
<https://www.kr-stredocesky.cz/web/socialni-oblast/financovani>
- Český statistický úřad- www.czso.cz
- Ministerstvo práce a sociálních věcí – Příjemci příspěvku na péči – obce s rozšířenou působností